

Utbildningsinspektion i Gunnestorpsskolan, grundskola F-5

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, stödinsatser och bedömning av lärandet. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan

Gunnestorpsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	170
Förskoleklass	48
Grundskola	294
Särskola	4

Gunnestorpsskolan har en verksamhet som omfattar förskoleklassen och årskurserna 1–5. Sedan höstterminen 2004 finns även en integrerad särskolegrupp som en del av verksamheten. Skolan ligger i ett bostadsområde med blandad bebyggelse i Tuve-Säve, alldeles intill naturområdet Hisingsparken. Enligt skolans hemsida skall skolans verksamhet kännetecknas av ett undersökande arbetssätt där eleverna deltar aktivt i planering och utvärdering av sitt arbete. Pedagoger och elever arbetar i något av skolans sex arbetslag. Förskoleklasserna och årskurs 1 bildar en enhet, årskurserna 2, 3 och särskolans årskurser 1–6 bildar en annan enhet medan årskurserna 4–5 bildar en tredje enhet. Personalen inom skolbarnsomsorgen är integrerade i arbetslagen. Gunnestorpsskolan vill skapa trygghet och goda förutsättningar för ett positivt lärande. Föräldrarna ses som en viktig resurs. Alla föräldrar är alltid välkomna att hälsa på och delta i skolans arbete. De flesta av skolans elever bor i nära anslutning till skolan.

Skolans byggnader stod färdiga 1971 och byggdes med öppen planlösning.

Genomförandet av inspektionen i Gunnestorpsskolan

Skolverket sände den 24 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Gunnestorpsskolan har bestått av undervisningsrådet Erik Bergeå samt experten Gunilla Hellner Blixt. Besök i Gunnestorpsskolan inleddes den 30 september 2004 och avslutades den 1 oktober 2004.

Skolverket kommer att följa upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

För stadsdelen upprättas även en stadsdelsrapport där stadsdelsövergripande förbättringsområden tas upp. Skolrapporten bör därför läsas ihop med stadsdelsrapporten.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Gunnestorpsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Gunnestorpsskolan genomfördes formella intervjuer med rektorn, representanter för varje arbetslag, mobbningsteam, representant för elevhälsoteam samt med elevrådet. Dessutom samtalade inspektörerna spontant med ett flertal elever och personal. Lektioner i samtliga klasser besöktes. Inspektörerna hade även planerat att träffa representanter för föräldrarna, men då antalet föräldrar som kunde medverka blev så få, enades inspektörerna och rektorn om att ställa in det planerade mötet.

Den 21 september 2004 deltog verksamhetschefen, vissa politiker, skollledning samt företrädare för personalen vid ett möte för att presentera inspektionen i stadsdelen.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Göteborgs kommuns eget kvalitetsarbete med balanserad resultatredovisning, kallad Balansen. I Balansen ingår regelbundna kvalitetsmätningar.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Gunnestorpsskolan råder vid tillfället för utbildningsinspektionen ett trivsamt lärandeklimat. Eleverna är engagerade och fokuserade på sina arbetsuppgifter. De uppger att det är roligt i skolan och att de trivs. När inspektörerna frågar eleverna om vad som är det bästa med Gunnestorpsskolan framkommer spontant att det råder en god kompisanda på skolan. Eleverna framhåller även att de känner sig trygga i skolan och att de har lust att lära. Dessutom anser de intervjuade eleverna överlag att lärarna är bra och att undervisningen är stimulerande.

Vid intervjuer och observationer i Gunnestorpsskolan framkommer att eleverna har ett visst inflytande över arbetssätt och arbetsformer. De får till exempel till viss del vara med och bestämma lektionens innehåll samt även utvärdera sitt lärande. En elev uttryckte att eleverna blir missnöjda om de inte får vara med och bestämma. Inspektörerna kan dock konstatera att personalen i årskurserna 3–5 inte har några uttalade förhållningssätt till hur eleverna skall tillförsäkras ett inflytande.

Eleverna har möjligheter till inflytande via formella samverkansorgan som klassråd, elevråd och matråd. Enligt de elever inspektörerna samtalade med lärarna sig att genom dessa formella organ lyssna på varandra och att accepterar de beslut som fattats i demokratisk ordning. De äldre eleverna som inspek-

törerna intervjuat känner också till vad demokrati betyder och de anser att det är viktigt att kunna påverka. Enligt vissa av lärarna arbetar skolan mycket med att eleverna skall acceptera varandras åsikter och lyssna på varandra. Eleverna vid Gunnestorpsskolan anser att de genom de formella organen kan vara med och diskutera skolans ordningsregler samt vad som skall köpas in till skolan. Enligt eleverna kan uppkomna problem ventileras tillsammans och med stöd av lärarna och eleverna får vara med och föreslå lösningar på problemen.

I ett av skolans klassrum gavs tydligt exempel på att eleverna i skolan lärt sig att hjälpas åt och att vara medvetna om hur det känns för andra att bli utsatta för kränkande behandling. I samma klassrum fanns på väggen ett arbete mot kränkande behandling. Eleverna hade tillsammans med läraren diskuterat begreppet kränkande behandling och tillsammans kommit fram till förhållningsregler.

Verksamheten uppvisar flera goda exempel på hur lärarna arbetar med eleverna angående normer och värden, såsom jämställdhet och förhållningssätt mellan de verksamma i skolan.

Enligt de elever som inspektörerna samtalar med är inte mobbning eller annan kränkande behandling något stort problem. Lärarna ingriper snabbt vid förekomst av något opassande beteende.

Elevernas grad av trivsel och trygghet mäts genom Balansen. Därigenom finns för skolan ett systematiskt utvärderingssystem avseende delar av det som ligger inom ramen för normer och värden.

Enligt mätningarna i Balansen för vårterminen 2004 är det sammanvägda elevindexet för Gunnestorpsskolans elever i förskoleklassen och årskurserna 1 – 3 89 för trivsel och 88 för trygghet. Motsvarande index för Göteborgs kommun är 88 respektive 87. För elever vid Gunnestorpsskolan i årskurserna 4–5 är elevindexet 80 för trivsel och 84 för trygghet. Motsvarande index för Göteborgs kommun är 74 respektive 79.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av arbetet med normer och värden är bra och till vissa delar mycket bra i Gunnestorpsskolan.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Gunnestorpsskolan genomförs de nationella proven i årskurs 5. Resultaten från de senast genomförda nationella proven visar att 88 procent nådde upp till målen i svenska, 89 procent engelska samt 91 procent i matematik. Dessutom använder sig skolan av de av Skolverket framtagna diagnostiska materialen för årskurs 2 samt vissa andra verktyg. De diagnostiska materialen i svenska och matematik används för att belysa den enskilda elevens starka och svaga sidor. Enligt de lärare inspektörerna talat med ämnas det diagnostiska materialet vara

ett stöd vid planeringen av den fortsatta verksamheten för klassen och/eller den enskilde eleven.

Enligt lärarna syftar både de nationella proven och de diagnostiska materialen till att följa upp elevernas resultat i förhållande till de nationella målen i ämnena svenska, matematik och engelska. Enligt lärarna saknas uppföljningsverktyg för övriga ämnen i timplanen. Rektorn menar dock att resultaten i övriga ämnen följs upp genom portfolioarbete och arbetet med individuella utvecklingsplaner. Resultaten kopplade till målen inom områdena normer och värden i 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) hamnar till viss del i skymundan.

Vid intervjuer med lärare framkommer att personalen saknar en uttalad syn på vad kunskap är, men att sådana diskussioner har inletts. Däremot har skolan en verksamhet som strävar efter att ha ett undersökande arbetssätt vilket enligt vissa av lärarna syftar till att eleverna skall uppnå de fyra kunskapsformerna fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet.

Sammanfattningsvis finner inspektörerna att elevernas utveckling och lärande ligger i linje med de nationella målen. Dock anser inspektörerna att skolan bör finna rutiner för att på ett tydligare sätt följa upp och utvärdera elevernas resultat mot kursplanernas mål i samtliga ämnen i timplanen samt även mot målen i Lpo 94.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Gunnestorpsskolan arbetar aktivt för att värna om skolans arbetsmiljö samt elevers och föräldrars möjlighet till delaktighet. Av skolans arbetsplan framgår att föräldrarna alltid är välkomna till skolan och ett av skolans mål är att öka föräldrarnas delaktighet i och kunskaper om skolans verksamhet. Föräldrarna ges bland annat möjlighet till samverkan via utvecklingssamtal, föräldramöten samt vid upprättande av åtgärdsprogram. I skolans arbetsplan finns mål och riktlinjer avseende utvecklingssamtal och föräldramöten.

På skolan finns klassråd, elevråd och matråd. Eleverna i elevrådet tycker att de kan vara med och påverka sin arbetsmiljö och även skolans lokala ordningsregler. De anser även att det är bra att det finns elevråd och klassråd eftersom de då kan vara med och bestämma. Eleverna menar också att klassrådet fungerar bra eftersom de då tillsammans med läraren kan reda ut eventuella problem. I elevrådet utses en elev till ordförande och en till sekreterare. Protokoll från elevrådets möten anslås på särskild anslagstavla. Eleverna i elevrådet anser att rektorn tar deras roll och funktion på allvar.

Elever som inspektörerna samtalar med finner att de i viss mån kan vara med och påverka sitt eget lärande. Även personalen anser att eleverna kan vara med och påverka sitt lärande inom vissa ramar. I förskoleklasserna och årskurserna 1–2 ges tydliga exempel på hur elevernas möjlighet att ha inflytande över undervisningens planering ser ut.

Enligt mätningarna i Balansen för vårterminen 2004 är det sammanvägda elev-indexet för Gunnestorpsskolans elever i förskoleklassen och årskurserna 1–3 68 för medbestämmande. Motsvarande index för Göteborgs kommun är 72. För elever vid Gunnestorpsskolan i årskurserna 4–5 är indexet 63 för medbestämmande. Motsvarande index för Göteborgs kommun är 48.

Utöver stadsdelens regler avseende normer och värden, som tidigare nämnts, finns även ett av stadsdelen framtaget handlingsprogram mot kränkande behandling. Handlingsprogrammet innehåller stadsdelens riktlinjer för såväl förebyggande arbete som konkreta åtgärder för att förhindra något pågående. Dessutom finns riktlinjer angående vad som skall göras om problemen inte upphör. Handlingsprogrammet berör även kränkande behandling mellan vuxen och elev. Handlingsprogrammet belyser dock inte när och hur uppföljning och utvärdering skall äga rum. Programmet är väl förankrat i styrdokumentet och är daterat.

Vid Gunnestorpsskolan finns även ett lokalt handlingsprogram mot mobbning och kränkande behandling. Detta handlingsprogram utgår från det vidare begreppet kränkande behandling och innehåller riktlinjer för skolans förebyggande arbete, åtgärder vid kränkning och vad som skall göras om problemen kvarstår. Det lokala handlingsprogrammet konkretiserar inte stadsdelens handlingsprogram. Dessutom innehåller programmet till stora delar likalydande skrivelser som stadsdelens handlingsprogram. Handlingsprogrammet berör endast perspektivet elev kontra elev och belyser inte när och hur uppföljning och utvärdering av programmets funktion och syfte skall äga rum. Dock finns rutiner för uppföljning och utvärdering av genomförda stödsatser. Varken skolans eller stadsdelens handlingsprogram finns uppsatt på skolans anslagstavlor och är inte kända hos eleverna. Enligt personalen på skolan är handlingsprogrammet skrivet för att ge personalen stöd i sitt arbete mot kränkande behandling och det är därför handlingsprogrammet inte är känt av eleverna och inte heller finns synligt uppsatt på skolornas anslagstavlor. Personalen menar att stadsdelens förhållningsregler, som finns synligt uppsatta i samtliga av skolan nyttjade lokaler, syftar till synliggöra skolans värdegrundsarbete för eleverna.

Vid samtal med personalen på skolan framkom en medvetenhet om vad begreppet kränkande behandling innebär. Även eleverna kan till stora delar redogöra för vad kränkande behandling är. På skolan finns ett antimobbningsteam bestående av personal på skolan. Teamet, som har funnits på skolan i cirka tio år, träffas regelbundet för att diskutera och hantera frågor kopplade till värdegrunden. Eleverna känner till att det finns ett antimobbningsteam. Teamet ger även lärarna tips och idéer angående hur lärarna på ett bättre sätt kan jobba förebyggande med värdegrundsfrågor. Vid intervju med teamet framkom att mobbning inte är något stort problem. Personal på skolan ingriper snabbt för att lösa en uppkommen situation. Undersökningar genomförs bland eleverna för att kartlägga vilka miljöer inom skolans geografiska område som upplevs

som otrygga. Resultatet från dessa utvärderingar leder till att rutiner ändras, såsom vuxnas närvaro på skolgården m.m.

Enligt både elever och personal tas elevernas upplevelser av att vara utsatt för någon form av kränkande behandling på allvar. Enligt lärare som inspektörerna samtalat med upprättas inte åtgärdsprogram för att möta eleven i dennes upplevelser. Rektorn menar dock att detta sker. Både rektorn och antimobbnings-teamet har tagit del av Skolverkets allmänna råd för arbetet med att motverka alla former av kränkande behandling. Inspektörerna kan konstatera att det råder delade uppfattningar bland personalen på skolan huruvida åtgärdsprogram upprättas vid behov av att stödja elev i dennes skolsituation i händelse av exempelvis kränkande behandling.

Vid skolan finns en integrerad särskoleverksamhet och enligt både rektorn, personal och förälder har integreringen gått mycket bra. Eleverna i särskolan möts med respekt av alla. Enligt rektorn arbetar skolan mycket med att få eleverna att acceptera olikheter.

Skolan arbetar även med läroplanens övergripande hälsomål genom att planera in någon fysisk aktivitet i det dagliga arbetet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete för en god psykosocial och fysisk arbetsmiljö till stora delar står i överensstämmelse med de nationella målen avseende hur skolorna skall främja värdegrunden. Inspektörerna anser dock att Gunnestorpsskolan bör utveckla skolans handlingsprogram mot kränkande behandling.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Vid Gunnestorpsskolan har inspektionen visat att elever till viss del kan arbeta självständigt, parvis och i grupp. Eleverna får även prova att arbeta i olika konstellationer i olika ämnen. Lärarna delar in eleverna i grupper mot bakgrund av att eleverna skall lära sig att arbeta i olika kombinationer. Vissa delar av undervisningen är ämnesövergripande.

Enligt de lärare som inspektörerna samtalat med bedrivs verksamheten utifrån personalens kunskap och medvetenhet om de enskilda barnen och deras behov. I Gunnestorpsskolan redogör de elever inspektörerna intervjuar och träffar under lektionstid för vad de lär sig i skolan och under lektionerna. Eleverna kan dock inte, efter ålder och mognad, relatera sitt lärande till de nationella målen för utbildningen. Inspektörerna konstaterar vidare att lärarna till viss del diskuterar målen tillsammans inom respektive arbetslag, men de är alla överens om

att detta är något som behöver ske oftare. Vid skolans pedagogiska diskussioner har personalen tillsammans och med rektorn påbörjat diskussioner kopplade till de nationella målen. Lärarna i matematik, svenska och engelska träffas även i årskursövergripande grupper. Dessa grupper syftar till att diskutera respektive ämne. Personalen funderar över hur de nationella målen skall brytas ner så att både elever och föräldrar kan förstå.

Skolan har, likt övriga skolor i stadsdelen, börjat arbeta med individuella utvecklingsplaner och rektorn menar att detta är ett sätt att få målstyrningen att fungera bättre. Enligt personalen på skolan finns ingen gemensamt uttalad syn på vad kunskap är. Även flera av de lärare som inspektörerna samtalade med saknar en uttalad kunskapssyn. Rektorn hoppas att de pedagogiska diskussionerna som nu startat på skolan skall bidra till en ökad samsyn.

Inspektörerna ser att undervisningen då och då bedrivs med ett undersökande arbetssätt. I undervisningen blandas teori med praktik och skolans datorer används för att söka fakta. Vid lektionsbesök ser inspektörerna att eleverna i bland ges möjlighet att arbeta ämnesövergripande. Vid ett lektionsbesök i årskurs 2 gavs också exempel på hur eleverna fick stöd av läraren att reflektera över vad de gjorde och varför.

Lärarna anser att barnen i de lägre åldrarna har lust att lära, men att lusten avtar i takt med stigande ålder. Lärarna funderar mycket över vad som bidrar till att elevernas lust att lära avtar. Någon lärare uttrycker att den stora utmaningen är att individualisera undervisningen i högre grad än som sker i dag.

För eleverna i särskolan finns individuella studieplaner upprättade och samtliga följer träningsskolans kursplaner.

Årskurserna 1–5 saknar överlag tydliga rutiner för hur lärarna skall dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Enligt rektorn pågår ett arbete, i förskoleklasserna och årskurserna 1–5, med att ta fram rutiner för hur elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling skall dokumenteras.

De två förskoleklasserna är lokalintegrerade i samma byggnad som årskurs 1. Lokalerna utgörs av två klassrum som disponeras för olika former av lek och aktiviteter. Enligt personalen finns tillgång till ändamålsenligt lekmaterial och utrustning. Kontinuerlig samverkan sker mellan förskoleklasserna och med årskurs 1. Planerade aktiviteter genomförs både i större och mindre grupperingar. Den fria leken äger rum såväl ute som inne. Enligt lärarna bedrivs verksamheten med ett fokus på att utveckla barnens språkliga, matematiska och sociala förmåga. Barnens lärande och utveckling följs upp genom portfoliopärmar och via samtal mellan läraren och barnen.

Även skolbarnsomsorgen är lokalintegrerad i skolan. Verksamheten är organiserad i fem verksamhetsgrupper vilket innebär två förskoleklassgrupper, en grupp för årskurs 1, en grupp för årskurs 2 och en för årskurserna 3–4. I år har inga barn i årskurs 5 anmält intresse för skolbarnsomsorg. Under fritidshemsverksamheten kan eleverna nyttja de lokaler som under skoltid används för undervisning. Fritidshemspersonalen ingår i arbetslag med lärarna och möter eleverna även under skoltid. Läraren i trä- och metallslöjd arbetar till viss del inom skolbarnsomsorgen så att de äldre eleverna även där ges möjlighet att ha slöjd. Fritidshemspersonalen och lärarna har inte lyckats skapa gemensam planeringstid.

Enligt delar av personalen ges inte samtliga elever i behov av särskilt stöd hjälp i sin skolsituation och utveckling. Detta gäller bland annat eleverna i årskurs 5. Av både rektorn och intervjuad personal framkommer att samtliga elever i behov av särskilt stöd inte har ett åtgärdsprogram upprättat. Både rektorn och delar av personalen har uppmärksammat att skolan behöver utveckla arbetet med åtgärdsprogram. Av de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av framgår att mål och åtgärder i stor utsträckning lägger ansvaret på eleven. Även rektorn anser att åtgärdsprogrammen har brister och har inlett ett förbättringsarbete avseende detta, vilket även inspektörerna ser behovet av. Åtgärdsprogrammen syftar till att stödja en medveten planering och utvärdering av de särskilda stödåtgärder som eleverna är i behov av på både kort och lång sikt.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Gunnestorpsskolans pedagogiska verksamhet och undervisning är bra.

Dock bedömer inspektörerna det som otillfredsställande att samtliga elever i behov av särskilt stöd inte får sitt stödbehov tillgodosett och att samtliga elever i behov av särskilt stöd inte har ett för sina behov väl fungerande åtgärdsprogram upprättat.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Stadsdelen Tuve – Säve styrs av en stadsdelsnämnd som fattar beslut om bland annat barnomsorg och skola. För att verkställa de beslut som stadsdelsnämnden fattat finns det en stadsdelsförvaltning, vars chef benämns stadsdelschef. För ledningen av förskola och skola finns en verksamhetschef. Verksamhetschefen är chef för rektorer och övriga ledare inom verksamhetsområdet.

Vid Gunnestorpsskolan finns det en rektor. Rektor har ett övergripande ansvar för det pedagogiska, administrativa samt personalledande arbetet vid Gunnestorpsskolan. Rektor är lärarutbildad och har arbetat som lärare i ca 30 år. Sedan år 2000 har rektor varit biträdande rektor vid Glöstorpskolan. Hon är sedan ett år tillbaka rektor vid Gunnestorpsskolan. Rektor ingår i en ledningsgrupp för förskola/skola i stadsdelen Tuve-Säve och träffar inom ramen för denna ledningsgrupp regelbundet övriga rektorer och verksamhetschefen. Rektor anser att detta samarbete fungerar bra.

Av intervjuer med elever och personal framkommer att rektor är väl förtrogen med sitt uppdrag, med Gunnestorpsskolans verksamhet samt är en pedagogisk ledare. Enligt de lärare som inspektörerna samtalat med utövar rektor i hög grad sitt pedagogiska ledarskap genom att löpande genomföra pedagogiska diskussioner tillsammans med lärarna. Enligt rektor är en av hennes huvudsakliga

uppgifter att vara ute i verksamheten. De lärare som inspektörerna samtalat med tycker att det är mycket bra att rektorn ägnar tid åt att studera elevernas lärmiljö genom att besöka pågående lektioner. De framhåller rektorn som lyhörd, synlig, närvarande och med ett ledarskap som på ett tydligt sätt sätter i gång och driver olika utvecklingsprojekt.

Trots att stadsdelens och skolans ekonomi är ansträngd anser rektorn sig ha de förutsättningar som krävs för att genomföra sitt uppdrag som rektor. Vidare försöker rektorn ge lärarna bästa möjliga förutsättningar att genomföra sina uppdrag mot de nationella målen. Detta handlar inte enbart om ekonomiska förutsättningar utan om att stödja arbetslagen i att förändra arbetssätt och rutiner för att åstadkomma förbättring. Enligt lärarna försöker rektorn, utifrån de givna ekonomiska ramarna, att skapa bästa möjliga förutsättningar för lärarna att genomföra sina uppdrag.

För Gunnestorpsskolan finns en lokal arbetsplan. Arbetsplanen är synkroniserad med Lpo 94 och innehåller en konkretisering av nationella och kommunala mål. Varje arbetslag har tolkat skolans mål från arbetsplanen för att på ett tydligare sätt synliggöra vad respektive arbetslag behöver göra för att nå upp till de av skolan fastlagda målen. Arbetsplanen revideras årligen och är ett levande dokument. Gunnestorpsskolan upprättar även årligen en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Arbetsplanen och kvalitetsredovisningen harmonierar med varandra på ett mycket bra och tydligt sätt. Skolans kvalitetsredovisning är systematisk och därigenom mycket tydlig till sin struktur. Kvalitetsredovisningen redogör för i vilken mån de prioriterade nationella målen för utbildningen har uppfyllts. Enligt rektorn har personalen på skolan varit delaktiga i det uppföljnings och utvärderingsarbete som ligger till grund för skolans kvalitetsredovisning. Delaktighet från föräldrar saknas. Enligt lärarna och rektorn fungerar kvalitetsredovisningen som ett skolförbättringsverktyg. Rektorn kunde för inspektörerna redogöra för vad skolan gjort och vad skolan planerar att göra med anledning av de förbättringsområden som specificerats i kvalitetsredovisningen. Därigenom anser rektorn att skolan har system för att följa upp och utvärdera verksamheten, koppla åtgärder till resultaten samt genomföra åtgärderna. Rektorn anser att skolans redovisning skall vara ett hjälpmedel för att utveckla och förbättra verksamheten.

De på skolan pågående utvecklingsprojekten har en koppling till de problem och resultat som skolan redovisat i sin kvalitetsredovisning och personalens kompetensutveckling utgår från skolans behov och till de redovisade resultaten.

Rektorn säger sig vara medveten om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skolan och skolbarnsomsorg och tillämpar denna vid samtliga anställningar.

Beslut om mottagande i särskolan fattas av Högsbo stadsdelsnämnd.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans rektor är väl förtrogen med sitt uppdrag och med verksamheten. Vidare bedömer inspektörerna att skolan har bra, och i vissa delar mycket bra, rutiner för sitt kvalitetsarbete.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Vid Gunnestorpsskolan erbjuds verksamhet för förskoleklassen och årskurserna 1–5 samt skolbarnsomsorg. Utbildningen är avgiftsfri och eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med gällande timplan. Timplanen är gemensam för samtliga skolor i stadsdelen. Liksom övriga elever i Göteborgs kommun har varje elev ett kort som ger möjlighet till gratis resor med kollektivtrafiken. Detta underlättar för skolan att genomföra studiebesök och andra aktiviteter.

Både svenska som andraspråk och modersmålsundervisningen erbjuds.

Enligt skolans rektor är skolan anpassad så att funktionshindrade har likvärdig tillgång till alla delar av skolan.

Föräldrarna informeras om skolans verksamhet vid läsårsstart, genom regelbundna informationsblad från rektorn, veckoblad från lärare, vid föräldramöten samt via skolans hemsida och Kunskapsnätet, Göteborgs kommuns pedagogiska portal.

Vid Gunnestorpsskolan erbjuds skolbarnsomsorg upp till och med 12 år. Verksamheten börjar kl. 06.00 och slutar kl. 17.30.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning i Gunnestorpsskolan är god.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Politikerna i stadsdelnämnden Tuve-Säve bestämmer hur resurserna skall fördelas inom respektive verksamhetsområde. Som huvudregel kan sägas att Gunnestorpsskolan likt övriga skolor i stadsdelen tilldelas resurser utifrån antalet elever. Enligt rektorn är ekonomin för närvarande mycket ansträngd för samtliga verksamheter i Tuve-Säve.

Grunden för fördelning av lärarresurser inom skolan utgår ifrån timplanen. Lärare med specialpedagogiska kompetenser ingår i varje enhet för att tillgodose elever i behov av särskilt stöd. Då ett flertal elever är i behov av skolbarnsomsorg förläggs fritidspedagogernas tjänstgöring i första hand inom skolbarnsomsorgen. Resterande tid förläggs till timplanebunden tid.

Skolans lokaler är ändamålsenliga och tillräckliga. Lokalerna ger till vissa delar möjligheter till flexibla lösningar. Klassrummen kan avgränsas med hjälp av vikkväggar. Eleverna har tillgång till grupprum. Viss del av skolbarnsomsorgen bedrivs i samma lokaler som den reguljära undervisningen. Enligt lärarna är vissa läromedel gamla, men överlag tidsenliga och i överensstämmelse med uppdraget. Datortätheten är god. I Gunnestorpsskolan finns ett välfyllt skolbibliotek som ligger centralt placerat i skolan. Biblioteket är öppet hela dagen. Skolmåltider serveras i skolans matsal.

De flesta som undervisar har utbildning för den undervisning de bedriver. De som saknar lärarbehörighet är visstidsanställda. Enligt Skolverkets statistik var lärartätheten för läsåret 2002/2003 7,0 tjänster per 100 elever och under läsåret 2003/2004 7,5 tjänster per 100 elever.

Kompetensutveckling anordnas vid behov och kvalitetsredovisningen styr kompetensutvecklingens inriktning. Inom skolbarnsomsorgen kan inspektörerna konstatera att endast en personal av elva har fritidspedagogutbildning, tre är förskollärare och övriga är barnskötare eller elevassistenter. I den ena förskoleklassen saknas personal med förskollärarytbildning.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det vid skolan överlag finns goda förutsättningar för att eleverna skall kunna nå målen i Lpo 94 samt kursplanerna.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Gunnestorpsskolan övergripande är av god kvalitet. Inspektörerna bedömer att skolans resultat av arbetet med normer och värden är bra och till vissa delar mycket bra. Enligt inspektörernas mening är skolans rektor väl förtrogen med sitt uppdrag och med verksamheten. Vidare bedömer inspektörerna att skolan har bra, och i vissa delar mycket bra, rutiner för sitt kvalitetsarbete.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- öka verksamhetens inriktning mot de nationella målen för utbildningen och öka kännedomen om de nationella målen hos personalen och eleverna,
- rutiner för att på ett tydligare sätt följa upp och utvärdera elevernas resultat mot kursplanernas mål i samtliga ämnen i timplanen och mot målen i Lpo 94 samt
- skolans handlingsprogram mot kränkande behandling.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Samtliga elever i behov av särskilt stöd får inte detta (4 kap. 1 § skollagen och 5 kap. grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram upprättas inte för samtliga elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2005-05-11

Göteborg

Erik Bergeå

Gunilla Hellner Blixt